

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 4. Terrenorum amor, & amatores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

confulta venit; cum superiorem potentiam, & virtute, advenire cognovit. Dimittuntur bona, cum meliora proveniunt: & ima pro summis, terrena pro celestibus, humana pro divinis, dimittere ratio sic sana docet. Summa Christus est causa; ut omnia fiant: repudio, cum advenit. Et humana consolatio dimittatur, ut se promittit adesse divina, Sim. Cass. l. 5. c. 15.

Num. 11.

Terrena spernendi varia motiva.

Filia mea, & Filij, atque greges tui; & omnia, quae cernis; mea sunt. Gen. 31. 43. Sicut opinor, Jacob valde risit Labanum dicentem, liberos, greges, omnia denique sua esse. Philo Jud. lib. de Cherub.

Locum nostrum, & gentem. Joan. 11. 48. Prudentes omnia Mundi bona in mobilibus recentent; fatuis sunt omnia fixa, & stabilia. Magna amentia! quod gentem, & locum, sua vocant, suasque facultates; quas illorum solum usus permiserat Deus; non dederat, ut reputarent propria. Did. Niss. ser. 6. D. 5. Quadr. §. 4.

Si cui aliquis quinque hodie ex aere denarios offerat, quingentos vero aureos in crastinum spondeat; optionemque offerat, utrum aë ad praesens sumere, an aurum mallet in posterum? dubiumne est, quin praepotet grandia illa munera cum parva in ora? Tu quoque, brevis huius, atque aeternae, vitae conditione perspecta, non eligas capere vilia; cum sperare possis pretiosa. Sanct. Eucherius epist. Paræn. ad Valerianum.

Usus tantum earum rerum accepimus, quas tenemus: commodatis enim à Deo facultatibus utimur & quasi precarij possessores sumus. Denique egredientes è Mundo isto, velimus, nolimus; hic cuncta relinquimus. Salvianus l. 1. Eccl. Cath.

§. IV.

Terrenorum amor, & amatores.

Num. 1.

Symbola.

Ex Veteri.

Benedixitque eis dicens: crescite, & multiplicamini. Gen. 1. 22. Oportet te volare, vel natare; si vis affugere perditionem. Cum Deus creavit aves & pisces; dedit eis suam benedictionem: animalibus vero reptilibus non benedixit. Qui appetit benedictionem, non inordinate afficiatur rebus terrenis. Stella de cont. p. 1. c. 82.

Dimisi corvum, & non revertetur. Gen. 8. 7. Dicitur, quod cadavere aliquo illectus fuit. Hugo Card. in Pl. 42.

Sicut pulverem terrae. Gen. 13. 16. Isidorus Pelusiotus l. 3. ep. 296. notat, posteros Abræ hic comparari pulveri terræ; stellis vero c. 15. §. quia ex iis aliqui futuri erant sapientes, & sancti, coelestes, sublimes, & illustres, instar stellarum caeli: alii vero insipientes, pravi, terrestres.

Det tibi Deus de rore calis &c. Gen. 27. 28. Esau venator, dum esset foris, Isaac benedictionem amisit: Jacob autem benedictionem

recepit, quia domi residebat. Venator est, qui temporalia toto orbe fugientia corde, & corpore, sequitur. Hugo Card. in Luc.

Omne de volucris, quod graditur super quatuor pedes, abominabile erit vobis. Levit. 11. 20. Quod manibus incedit, immundum est; & quod super quatuor pedes semper graditur, immundum est. Manibus incedit, qui terrenis innititur; quique spem in illis omnem suam habet. Quatuor graditur pedibus, qui in res sensibus obnoxias incumbit; eorumque occupationibus principem animi partem. Unde sapiens ille Proverbiarum author ne duos quidem hominem sapientem habere vult pedes; sed unum tantum, eumque raro ad res corporeas movere. *Subtrahere pedem tuum de domo proximi tui.* Prov. 25. 17. S. Nilus lib. Ascet.

Lucerna, quae super eum est extinguetur. Job. 18. 6. Bene de lucerna hac non dicitur, quae apud eum est; sed quae super eum est: quia iniquorum mentem terrena gaudia possident; sicque eam in voluptatibus absorberit; ut super ipsam sint, non apud ipsam. Iusti autem, etiam cum prosperitatem vitae praesentis habent, eam sub semetipsis premere noverunt. S. Gregor. mor. l. 14. c. 4.

In circuitu impij ambulat. Psal. 11. 9. Semper ambientes bona Mundi, & nunquam ad finem desideriorum suorum pervenientes. Bellarmius hic.

Moverunt caput. Pl. 21. 8. videlicet mentem rebus caducis, & mobilibus per amorem copulando. Moverunt caput scilicet à Deo, qui mentem in mobilibus ponunt. Unde hac fuit poena Cain, scilicet tremor capitis. Hugo Card. hic.

Universum stratum, ejus versasti. Pl. 40. 4. Lectus dicitur amor temporalium. Hugo Card. hic.

Divitia si affluant nolite cor apponere. Pl. 61. 11. Omnes, qui terrena sapiunt; omnes, qui felicitatem terrenam Deo praeferrunt; omnes, qui sua quarunt, non quae JESU Christi; ad unam illam civitatem pertinent, quae dicitur Babylonia mystice, & habet regem diabolium. Omnes autem, qui ea, quae sursum sunt, sapiunt; qui coelestia meditantur; qui cum sollicitudine in saeculo vivunt, ne Deum offendant; qui cavent peccare; quos peccantes non pudet confiteri; humiles, mites, Sancti, iusti, pii, boni; omnes ad unam civitatem pertinent, quae Regem habet Christum. S. August. hic.

Inimici ejus terram lingent. Psal. 71. 9. Terram lingunt, id est, terram sapiunt: hoc enim sapit unicuique, quod lingit; quibus in modum serpentis humus est esca poenalis. Cassiodorus hic.

Qui descendunt mare in navibus, facientes operationem in aquis multis. Pl. 106. 23. Homines, rejecta stabili, & nulli tempestati exposita, vita; voluntate, & proposito, quasi mare effecti sunt. S. Gregor. Nyss. tr. 1. in Pl. c. 8.

Transivi ad contemplandam sapientiam, erroresque, & stultitiam. &c. Ecclæ. 2. 12. Voluptatem vocat errorem, atque circuitum: quod

quod ad omnem ventum circumferantur bona ista terrena; quæ materiam suggerunt lætitiæ, ac voluptati. Insanire enim videntur, ac esse sui oblitri; qui in loco miseriæ, & lacrymarum, latandum sibi esse falso existimant. Olympiodorus hic.

Oculi tui columbarum. Cant. 4. 1. Interior mentis sufficientia placitum aspectum facit exteriorem, ut circa terrena oculos habeat columbarum: sicut in cupidis terrenorum appetitus facit oculos milvorum. Richardus à S. Vict. c. 15. in Cant.

Ex Novo, & Patribus,

Congregabit triticum suum in horreum. Matth. 3. 12. Granum tritici, non hordei, esse debes: hordeum enim pelliculam illam, quæ operitur, difficile expellit; quam granum tritici facile exiit. Sic perfectum cor non alicui rei hujus sæculi adhæret inordinatè; imperfectum verò vix se ab aliqua novit expellere. Diez. conc. 2. in Comm. Virg.

Genimina viperarum. Luc. 3. 7. Filij serpentis; qui pessimos, & fraudiloquos, imitantur; qui terrena sectantur; quoniam terra illius est cibus: qui humanam habent prudentiam, non divinam; non cœlestem, sed omnino terrenam. Sim. Cass. l. 3. hic.

Erat inclinata; nec omnino poterat sursum respicere. Luc. 13. 11. Nil mentem magis onerat, quàm istius Mundi sollicitudo; & cupiditas, vel pecuniæ, vel potentia: quod tibi demonstratur in Evangelio; cum legis, quia illa mulier, quæ habebat spiritum infirmitatis, inclinata erat, ut sursum respicere non posset: curvata enim erat anima ejus, quæ inclinabatur ad terrena capienda; & cœlestem gratiam non videbat. S. Ambros. l. 2. hexam. c. 3.

Et ecce equus pallidus. Apoc. 6. 8. In hoc figurantur rerum terrenarum nimii amatores; quibus infidet diabolus. Pallidi sunt ex nimia anxietate acquirendi; timore, acquisita perdendi. Sequitur Infernus; nam habent ab eo hanc conditionem: quod sicut infernus nunquam dicit, sufficit; sic etiam nullâ abundantia habeant satis. Sylveira hic.

Vani, & fatui, remisso, & languente, volatu (qui muscarum instar res hujus vitæ tenues, & exiles, circum lambunt) implicantur, & illicantur, quasi retibus quibusdam: deliciis, inquam, honoribus, gloriâ, variisque cupiditatibus, velut quibusdam araneorum texturis, involvuntur: præda, & esca, facti illi feræ, quæ per hæc talia venationem instituire solet. At si quis aquila præditus, acutiùs ad lucis radios irretortum mentis oculum convertens, seque ipsam in altum vibrans, in hujusmodi araneorum telas inciderit; solâ aurâ & impulsu pernicis volatûs, solòque alarum impetu; quidquid occurrit, dissipat, & disjicit. S. Gregor. Nyss. tr. in Psalmos c. 8.

Homo uxorem accipit, cum actionis terrenæ suscipit curam: cujus si fœditatem cognoverit, dat libellum repudiij, & dimittit eam de domo sua. S. Rupertus Abb. l. 1. in Deut. c. 28.

Polyanth. Sacr. Tom. II.

Num. 2.

Terrena amantur, proponuntur spiritualibus.

Ex Veteri.

Maledicta terra in opere tuo. Gen. 3. 17. Vide stoliditatem hominis, terræ, terrenisq; rebus, aut malis, vègiùs dicam, incubantis. Nam si terræ maledictæ, ubi nulla securitas, nulla felicitas; sed infida, & infelicia, cuncta, sic adhæremus miseri: quid nobis fieret, si securi, ac felices, terram benedictionibus plenam habitaremus? Fernandus hic.

Ecce ejcis me hodie à facie terra; & à facie tua abscondar. Gen. 4. 14. id est, juxta Philonem: si temporalia à me tollis; spiritualia, quæ offers, abjicio. Est enim impiorum hoc ingenium; ut plura temporalia, quàm spiritualia, faciant. Pinna Ethol. 179.

Sacrificate Domino: oves tantum vestra remaneant. Exod. 10. 24. Cur oves retinere cupit? quia credebatur, tantò amore suarum pecudum teneri, vel pecuniæ ex illis colligendæ; ut malint cum illis in servitute remanere, quàm sine illis in libertatem redire: seu cum illis Pharaoni servire in Ægypto captivos, quàm sine illis Deo in deserto liberos sacrificare. Imò putabat, si fortè de Ægypto sine suis gregibus exirent, quamprimum in Ægyptum redituros: propensiores ad terrenas possessiones in Ægypto, quàm ad cœlestes pollicitationes in Palestina obtinendas. Mendoza in 1. Reg. 5. Annot. 19. Sect. 1.

Gomor per singula capita. Ex. 16. 16. Coturnix cooperuit castra. ibid. 13. Cœlestia in mensura volumus, humana sine mensura. Manna Israëlitis ad mensuram cœlo demissum; coturnices sine mensurâ. Coturnix terreus cibus; manna Angelorum panis, cœlestis annona. Ideo ad mensuram datur, nè fastidiant, qui in ipsa coturnicum saturitate esuriebant. Basilius Seleuc. orat. 33. escam librans cœlum Judæis demittebat, ac intrâ modum gratia cohibebatur. Egrè ferrent in humanis modum; in cœlestibus placebat. *Anima nostra jam nauseat super cibo isto levissimo.* Oleaster ad 12. Numer. audis, quibus nos Deus, veluti parvulos, alere voluit, & quibus velimus saturari. Vult ipse nos, ut filios, cibus delicatissimis enutrire: nos autem, veluti rustici, volumus porris, & alliis, saturari. Ille nos cibabat pane Angelorum; nos ventrem implere volumus siliquis porcorum. Naxera in Jos. 1.

Invenerunt Dagon jacentem super faciem suam in terra. Eccl. 1. Reg. 5. 4. Omnia sua bona spiritualia in uno Dagine Philisthim ponebant: & nihilominus, cum eum dirutum, & contritum videbant, nihil movebantur. Verùm cum agrorum fructus, in quibus suas divitias habebant, à muribus devoratos viderent; valde doluerunt, & resipuerunt. v. 6. 7. Sic bonis spiritualibus temporalia anteposimus. Mendoza in 1. Reg. 5. 11. Annot. 19. Sect. 1.

Ggg gg

Ex

Ex Novo.

Mitte te deorsum. Matth. 4. 6. hoc est, in terram, in terrena negotia; cœlestia minime cura. S. Ambros. in Luc. 4. qui, relictis cœlestibus, eligit terrena, voluntarium quoddam præcipitium vitæ labentis incurrit. Baradius t. 3. l. 6. c. 11.

Ut quid perditio hæc? Matth. 26. 8. S. Paulinus ep. 4. suo ipsius damnandus iudicio, quo triginta argenteis vendidit eum, quem mulier, ut ipse taxaverat, unxit trecentis. Sed in hoc perversus, quod, ipsum vili æstimans Dominum, unguentum illud carè æstimavit. Sic multi magni æstimant terrena, ut omni aurò putent emenda; cœlestia nihil pendunt. Sylveira hic.

Intingat extremum digiti sui in aquam. Luc. 16. 24. Stillâ digiti extremi credit gehennæ flammam extinguere, qui mensuris per totam diem ebrietas non extinxit incendia. S. Chrysol. l. 124. *Qui epulebatur quotidie splendide*, guttâ aquam petit: cur non petit fontem? Cœlestia in mensura volumus, humana sine mensurâ. Naxera in Jos. 1. §. 37.

Quia homo amore visibilibus ab invisibilibus amore cecidit, sola jam visibilia ex peccati pœna cognoscit; eaque diligit, solis eis inhæret; & invisibilia, quasi non sint, postponit. S. Bonaventura de reformat. mentis p. 1. c. 16.

Num. 3.

Ex terrenorum amore dolor & labor.

Abiit tristis. Matth. 19. 22. Erat anima hujus colligata perfunctoris rebus; ideo contristatur, si aliter salvari non potest, quam quod amata dimittat. In omni enim re dimittenda tanta, est vis doloris, atque tristitiæ; quantum amoris inferebat possessa. Nihil enim aliud est ita à regione lancis, ex quo trutinetur amor possessa rei, quam dolor amissa. Sim. Cass. l. 9. c. 46.

Et plangent se super eum omnes tribus terræ. Apoc. 1. 7. Tribus terræ vocat omnes terrena diligentes, & terrena Christo profertentes. Richardus è S. Vict. hic.

Nunquam sine dolore amittitur nisi quod sine amore possideretur. S. Gregor. mor. l. 1. c. 4. Amare aliquid periturum, nihil aliud est, quam finaliter dolere. Quantum enim id, quod diligimus, gaudemus esse habitum; tantum etiam mox dolemus, cum est amissum. S. Cyrillus. Apol. l. 1. c. 9.

O mors, quam amara &c. Si sic est amara sola memoria (mortis) quid erit experientia? cum dolor ex amore causetur. Necessè est, ut in morte tantò major sit dolor, quantum ad hæc temporalia major est amor. S. Bonaventura. l. 33.

§. V.

Terrenorum damna, pericula.

Ex Veteri, & Novo.

Et venit musca gravissima in domos Pharaonis &c. Ex. 8. 24. Israelitica anima lab-

bathizat, dum, remota à negotiorum secularium strepitu, lectionibus, & orationibus vacat. Egyptiaca verò mulcarum ingruentium infestatione percellitur, dum terrenorum actuum inquietudine delectatur. Quid est enim in hac vita laboriosus, quam terrenis desideriis æsturare? quid quietius, atque suavius, quam hujus sæculi nihil proflus appetere. B. Petrus Dam. l. 2. ep. 5.

Quis est homo &c. Deut. 20. 5. Voluit Dominus hos remitti ex castris ad sua; nè desiderio rerum suarum, quibus necdum frui fuerant, remitterent animos in prælio, fugamq; capefferent, cum sociorum scandalo, & periculo. Cornelius hic.

Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho &c. Luc. 10. 30. Nota tempus, quò in latrones incidit: scilicet cum descenderet, non cum ascenderet. Scilicet cum reliquâ cœlestium rerum contemplatione, ad amorem sublunarium deflectit: tunc à latronibus spoliatur, vulneratur. Tunc enim malorum spirituum ictibus patemur, cum à virtute ad vitia deflectimus. Pinna Eth. 66.

Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Ephes. 5. 16. Dies enim malos habemus, quando carnalia pro spiritualibus quarimus, terrena pro cœlestibus, pro æternis caduca, præsentia pro futuris. Orig. hom. 1. in Judic.

Seducit habitantes in terra. Apoc. 13. 14. Seducit illos, qui cordis sensum in terra, rebusque terrenis, perpetuò defixum habent. Quorum enim conversatio in cœlis est, hos neque sensus, neque Anti-Christi potentia, decipit. S. Andreas Cæsar. hic.

Ex Patribus, & aliis.

O astutum consilium maligni Spiritus, & principis Mundi hujus! quomodo cunctos ad momentanea, & corruptibilia hæc, pertrahit: in oblivionem interim æternorum bonorum homines inducens. S. Ephrem de his, quæ præfens vita &c.

Ad virtutem tendentibus magno est impedimento rerum affectio terrenarum. S. Nilus lib. Ascet.

Nunquam tentationibus carebit, qui terrena dilexerit: sunt quippe opes arma diaboli; tentationum fomentum, exterminium quietis; & perfectioni inimica. S. Laurens. Just. l. de casto connub. c. 6.

§. VI.

Terrena sunt stultitia, puerilitas.

Ex Veteri.

Da mihi de coctione tua. Gen. 25. 30. In hoc contractu significatur; quòd reprobi propter lenticulam, id est, temporalia, vendunt æternam hereditatem. Thren. 1. 11. *dederunt pretiosa, quæ pro cibo &c.* Hugo Card. hic.

Parvulum occidit invidia. Job. 5. 2. Parvulus dicitur, qui terrena diligit; magnus, qui sola æterna quarit, Hugo Card. hic. Quem admodum turpe est, virum ætate provectum, in cinere, aut pulvere, confidentem puerilia describere; ita turpe, imò longè turpius est, eos, qui

qui
x f